

The World's Largest Open Access Agricultural & Applied Economics Digital Library

This document is discoverable and free to researchers across the globe due to the work of AgEcon Search.

Help ensure our sustainability.

Give to AgEcon Search

AgEcon Search

<http://ageconsearch.umn.edu>

aesearch@umn.edu

*Papers downloaded from **AgEcon Search** may be used for non-commercial purposes and personal study only. No other use, including posting to another Internet site, is permitted without permission from the copyright owner (not AgEcon Search), or as allowed under the provisions of Fair Use, U.S. Copyright Act, Title 17 U.S.C.*

No endorsement of AgEcon Search or its fundraising activities by the author(s) of the following work or their employer(s) is intended or implied.

alakulása következtében természetesen eltérhet a megállapított áráktól. Ha a piaci ár nem éri el sem az irányárat, sem az intervenciói árat — azaz a farmerek még a minimális jövedelemhez sem jutnak —, ún. *kiegyenlítő kifizetésekre* kerül sor. A kiegyenlítő kifizetések nagyságát a vetésterület és a három évre vonatkozó országos termésátlag alapján határozzák meg. A rendkívül magas piaci árak miatt egyébként az utóbbi négy évben kiegyenlítő kifizetésekre nem került sor.

Az új mezőgazdasági törvényben az ártámogatási rendszer mellett fontos szerep jut a *termelési korlátozásoknak*. (Ez jelenleg csak búzára vonatkozik.) A korlátozó programban részt vevő farmerek 1978-ban a korábbi gazdasági év búzával bevetett területének legalább 20%-át kivonják a termelésből. Mivel ezek általában a rosszabb minőségű földterületek, a búza-termés mintegy 10%-os csökkenésére lehet számítani. Így az USA 1978. évi búza-termése körülbelül 50 millió tonna lesz az előző évi 55 millió tonnával szemben.

Cz. Á.

MI VÁRHATÓ A GABONA- ÉS HÜSTERMELES TERÜLETÉN A VILÁGPIACON¹

A FAO havonta megjelenő Élelmiszerkiadások című kiadványa szerint a gabonavetések ezen a télen jól fejlődtek Kínában, Indiában, a Szovjetunióban, a Közel-Keleten, Észak-Afrikában és az Amerikai Egyesült Államokban, de a Szovjetunió egyes déli területein, Észak-Európában és néhány amerikai területen az elégtelen hótakaró miatt jelentős fagykárak keletkeztek. A jelentés megjegyzi, hogy az USA télibúza-termelésének alakulását befolyásolja a termőterület 14%-os csökkenése is.

A Távol-Keleten, Kínában az időjárás kedvezett az őszi betakarításnak és a téli vetésnek is. Indiában a bőséges csapadék párosul az e télen megnövekedett termőterülettel. A déli féltekén a decemberi esőzések javára váltak az argentin és a

brazil takarmánygabonának. Dél-Afrikában az időben jött esőzések eredményeként még lehetséges a jó takarmánygabona-termés.

A legújabb fejleményeket figyelembe véve, a FAO némiképp csökkentette az 1977-es termésbecsléseket és azt *1338 millió tonnában* mérte fel, ami 1,3%-kal kevesebb, mint 1976-ban volt. A jelentés ugyanakkor felfelé módosította (144,5 millió tonnára) az 1977—1978. évi búza és takarmánygabona világkereskedelmi forgalmának mennyiségét. A búza-kereskedelem várhatóan 11 millió tonnával nő, 70 millióra. A búza- és takarmánygabona-árak enyhén emelkedtek 1977 végén. A világ rizstermelése elérte a 9 millió tonnát, azonban a növekvő importigények és a thaiföldi exportkorlátozások miatt a rizs világpiaci ára a múlt év őszén 20%-kal emelkedett.

A jelentés előrejelzései szerint 1978-ban a világ hústermelése 125 millió tonna lesz, az 1977-esnél 2%-kal több, ami a sertés- és baromfihústermelés növekedését tükrözi. Ebben az évben a marhahústermelés további csökkenése várható, de úgy tűnik, mintha a marhaállomány ciklikus csökkenése mérséklődne. Nem számottevő visszaesés várható a juhhús termelésében.

Az olajexportáló országok húsimportigénye 1978-ban valószínűleg erősen növekedni fog, és növekedhet a fejlett országokban, ugyanakkor tovább csökkenhet a központi tervezésű országokban, melyek növelik hazai termelésüket.

G. Zs.

CUKORHÍREK

MAGYAR GYÖRGY

A világ cukortermelése 1970-től napjainkig — kisebb visszaesésekkel, mint például 1973—1974-ben — emelkedő tendenciát mutat. 1970-től 1977-ig mind a cukorrépából, mind a cukornádból nyert cukor mennyisége jelentős mértékben növekedett.

Az európai cukortermelés is fellendülőben van az 1974-es mélypont után. 1974-hez képest 1975-ben 9%-kal, 1976-ban 12%-

¹ Az ENSZ Mezőgazdasági és Élelmiszerügyi Szervezetének jelentése alapján.

kal, 1977-ben pedig (várhatóan) 25%-kal magasabb a cukortermelés. 1977-ben az előrejelezések szerint az európai KGST-országokban a cukorhozam mintegy 17%-kal, a Közös Piac tagországaiban pedig legalább 27%-kal haladja meg az 1974. évit.

Az 1970-es évek elején jelentkező cukorválság után gyorsan fellendült a termelői kedv a Közös Piac tagországaiban. Például a Belga Cukorrépa-termelők Szövetsége és a Belga Cukorgyárosok Társasága 1975. októberében hozta meg azt a határozatot, amely 1976 és 1980 között a cukorrépa-felvásárlást szabályozza. A határozat fontosabb rendelkezései értelmében a cukorrépa vetésterületi nagysága nem korlátozott, a cukorgyárak kötelesek átvenni a kampány idején nekik felajánlott minden mennyiséget. A cukorrépa-szállítások időbeni elosztása érdekében olyan pótlékkulcsokat alkalmaznak az átvételi ár kiszámításánál, melyek arra ösztönöznek, hogy a termelők együtt, egymás és a cukorgyárak érdekeinek figyelembevételével szervezzék meg a cukorrépa betakarítását és szállítását. Ily módon az alapáron felül 3–6, illetve 10% felárat kaphatnak a termelők. A cukorrépa minőség szerinti átvételét a fent említett szervezetek által jóváhagyott díjtáblázat szabályozza. A 16 cukorfokos répa ára az alapár, ettől eltérő cukorfok esetén tizedfokonként változik az átvételi ár. Az átvételnél két tizedes pontossággal mérik a cukortartalmat és a mérések eredményéből határozzák meg az átlagos cukorfokot. A termelőket a leadott cukorrépa-mennyiséggel arányos mennyiségű és meghatározott minőségű cukorgyári melléktermék illeti meg. A megtermelt cukorrépa legalább $\frac{1}{3}$ – $\frac{1}{3}$ részét október 10., illetve november 5. után köteles a termelő a gyárba szállítani, vagy szállíttatni és a szállítási távolságtól függően árkiegészítést kapnak a termelők. A cukorgyárak három részletben kötelesek fizetni a termelőknek: az összes járandóság 60%-át december 22-ig, 25%-át március

25-ig, a fennmaradó 15%-ot pedig június 30-ig.

A fenti határozat belgiumi tapasztalatai — belga szakemberek szerint — egyértelműen kedvezőek, majdnem minden vonatkozásban. A minőség szerinti átvétel már 1977-ben — tehát a bevezetés évében — elérte a kívánt eredményt. Ezt bizonyítják a következő adatok, amelyek bemutatják, hogy Belgium 20 cukorgyárában hogyan alakult 1977. október 17-től november 12-ig az átvett cukorrépa cukorfoka¹:

Cukorfok	X. 17 –22.	X. 24 –29.	X. 31 XI. 5.	XI. –7 –12.
15,75 alatt	2	0	0	2
15,76–16,00	3	3	5	6
16,01–16,25	10	8	5	6
16,26–16,50	3	5	9	5
16,51 felett	2	4	1	1
Legalacsonyabb érték	15,66	15,94	15,94	15,57
Legmagasabb érték	16,62	16,70	16,70	16,53

A Közös Piac más tagországaiban is hasonló intézkedések történtek, vagyis a termelők kockázatvállalásának csökkentésével, a cukorrépa-felvásárlási ár rendezésével helyreállították a termelői kedvet.

A cukorfogyasztás alakulásánál a termeléssel ellentétes tendencia figyelhető meg ugyanakkor a közös piaci országokban. 1976-ban az előző 3 év átlagával szemben több mint 6%-kal csökkent a fogyasztás. Szakértők szerint e csökkenés főbb okai a következők: a gazdasági visszaesés a tagországekban; a népesség csökkenése (elsősorban a bevándorolt munkások számának csökkenése miatt); más édesítőszeresek elterjesztése; a fogyasztási szokások változása, ami a *cukorfogyasztás elleni propaganda* eredménye.

¹ A táblázat számai a cukorfok szerinti intervallumba esés gyakoriságát jelentik a 20 gyár esetében.